

VERSLAG VAN HET MONDELING OVERLEG
OVER DE AMENDEMENTEN

Nr. 72

Nadat op 3 mei jl. de algemene beraadslaging over het wetsontwerp was gesloten, heeft de bijzondere commissie het wenselijk geoordeeld over de vele ingediende amendementen met de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen in overleg te treden. Ter voorbereiding van dit overleg heeft de commissie zich aanvankelijk in een aantal vergaderingen intern met de voorgestelde wijzigingen bezig gehouden. De daarop volgende bespreking met de Minister vond plaats op 29 mei en 5 juni 1962. De bewindsman had zich bij dit overleg doen vergezellen van de heren mr. J. G. M. Broekman, directeur-generaal van het onderwijs, mr. ir. M. Goote, inspecteur-generaal van het onderwijs, en dr. J. Verhoeve, chef van de afdeling Wetgeving en juridische zaken van 's Ministers departement.

Omtrent de uitkomsten van het overleg heeft de commissie de eer het volgende mede te delen.

Artikel 1.

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 28, I).

De Minister geeft de voorkeur aan de tekst van het ontwerp, mede gelet op artikel 208, tweede lid, van de Grondwet. Bovendien zou bij aanneming van het amendement de werkingssfeer van enkele artikelen (bijv. artikel 115) worden beperkt, hetgeen niet wenselijk is.

Amendement-Versteeg (nr. 67).

De Minister geeft er de voorkeur aan, de definitie van „scholengemeenschap” op de plaats, waarin deze in het wetsontwerp voorkomt (nl. in artikel 18) te handhaven.

Artikel 2.

Amendement-Tilanus c.s. (nr. 56).

De Minister heeft tegen dit amendement bezwaar.

Artikel 3.

Amendement-Van Bennekom c.s. (nr. 22).

Amendement-Albering c.s. (nr. 50).

De Minister verklaart zich bereid, aan enkele wensen, die in deze amendementen inzake de maatschappelijke organen (organisaties) tot uitdrukking komen en die ook door hem als een verbetering worden beschouwd, tegemoet te komen door van zijn kant een gewijzigde tekst voor te stellen. Daarin zou artikel 3 uit drie leden bestaan, waarvan de eerste twee gelijkluidend zijn met de overeenkomstige leden 1 en 2 van het amendement-Albering en het derde lid overeenkomt met het laatste lid van het amendement-Van Bennekom.

De indieners van de amendementen zijn erkentelijk voor deze toezegging. Nu echter belangrijke onderdelen van hun amendementen (die overigens een geheel verschillende strekking hebben) niet in het nieuwe voorstel van de Minister zijn verwerkt, zijn zij vooralsnog niet voornemens de amendementen in te trekken.

In antwoord op een vraag uit de commissie verklaart de Minister, dat uiteraard aan de in artikel 3 bedoelde organen géén advies zal worden gevraagd over onderwerpen, die kennelijk niet tot hun gezichtskring behoren; zo zal normaliter aan een regionaal orgaan niet het oordeel worden gevraagd —

nauwkeuriger gezegd: aan deze organen zal niet de gelegenheid worden gegeven advies uit te brengen — over onderwerpen, welke het gehele land raken.

In het amendement-Van Bennekom c.s. zal een kleine wijziging van taalkundige aard worden aangebracht door in de vierde regel de woorden „schoolbesturen of van twee of meer” te wijzigen in: schoolbesturen dan wel van twee of meer

Artikel 5.

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 28, III).

Dit amendement heeft een overeenkomstige strekking als nr. 28, I, op artikel 1. Verwezen zij naar de opmerkingen bij laatstgenoemd amendement.

Opschrift van afdeling I van titel II.

Amendement-Van Bennekom (nr. 21, I).

De Minister is voornemens dit amendement bij nota van wijzigingen over te nemen, met dien verstande dat in plaats van „onderwijs” zal worden gesproken van: schoolonderwijs.

Het amendement wordt ingetrokken.

Opschrift van hoofdstuk I van afdeling I van titel II.

Amendement-Van Bennekom (nr. 21, II).

Ook dit amendement zal door de Minister — met dezelfde wijziging als hiérvóór genoemd — worden overgenomen.

Het amendement wordt evenals het vorige ingetrokken.

Artikel 7, lid 1.

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 28, IV, 1).

Amendement-Van Someren-Downer c.s. (nr. 63, I).

De Minister verklaart tegen beide amendementen, die de cursu-duur van het v.m.o. betreffen, ernstig bezwaar te hebben. In antwoord op een desbetreffende vraag deelt de Minister mede, dat dit bezwaar ook voor de laatste zin van het amendement-Versteeg geldt.

Amendement-Nolte c.s. (nr. 61, I).

Dit amendement hangt nauw samen met dat van mejufrouw Nolte tot invoeging van een nieuw artikel 8a, waarbij aan het begrip „lyceum” een meer omvattende betekenis wordt toegekend.

Tegen deze gedachte heeft de Minister bezwaar.

Artikel 7, lid 2.

Amendementen-Van Bennekom c.s. (nr. 21, III, 1 en 23, I, 1).

De Minister zou aanvaarding van deze amendementen, die ten doel hebben de vakken handvaardigheid en maatschappij-leer uit de kernvakken van het gymnasium te schrappen, zeer betreuren.

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 28, V, 1).

Amendement-Van Someren c.s. (nr. 63, II).

Tegen deze beide amendementen, de gymnasia betreffende, heeft de Minister ernstig bezwaar.

Amendement-Vermeer c.s. (nr. 39).

Tijdens de bespreking wordt de suggestie gedaan om in plaats van „geschiedenis-staatsinrichting daaronder begrepen” te lezen: geschiedenis en staatsinrichting. Daarmee zou — naar men meent — zowel aan de bezwaren, die bij de Minister bestaan tegen het noemen van staatsinrichting als afzonderlijk vak — dat dan immers afzonderlijk in het kernprogramma zou moeten worden opgenomen — als aan de bezwaren van de indieners van het amendement tegemoet gekomen worden.

De Minister verklaart zich bereid deze gedachte in overweging te nemen.

Artikel 7, lid 3.

Amendementen-Van Bennekom c.s. (nrs. 21, III, 2 en 23, I, 2).

De bedoeling is, de vakken handvaardigheid en maatschappij-leer uit het kernprogram van de athenea te schrappen. De Minister zou aanneming betreuren.

Amendement-Van Someren-Downer (nr. 63, III).

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 28, V, 2).

Deze amendementen hangen samen met die van dezelfde indieners op de vorige leden van artikel 7. De bedenkingen, die de Minister daartegen heeft, gelden derhalve ook voor de onderhavige amendementen.

Amendement-Vermeer c.s. (nr. 40).

Hiertegen heeft de Minister overeenkomstige bezwaren als tegen het amendement van dezelfde indiener op lid 2. Ook naar aanleiding van dit amendement wordt tijdens de besprekingen een tussenvoorstel gedaan, nl. om te lezen: economische wetenschappen en recht. De Minister zal dit overwegen.

Opgemerkt wordt nog, dat aanneming van het amendement-Van Someren de vier overige amendementen overbodig zou maken.

Artikel 7, lid 4.

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 28, IV, 2).

Amendement-Nolte c.s. (nr. 61, I).

Deze amendementen hebben dezelfde inhoud. In geval het amendement-Van Someren op het eerste lid van artikel 7 (nr. 63, I) zou worden aangenomen, zijn deze amendementen overbodig.

Artikel 8, lid 1.

Amendement-Van Someren-Downer c.s. (nr. 34, a).

Amendement-Tans c.s. (nr. 41, I).

Deze beide amendementen, die de strekking hebben de mogelijkheid van zelfstandige h.a.v.o.-scholen uit het ontwerp te doen vervallen, resp. te beperken, roepen bij de Minister ernstige bezwaren op.

Artikel 8, lid 2.

Amendement-Van Bennekom c.s. (nr. 23, II, 1).

Amendement-Van Someren-Downer c.s. (nr. 34, b).

Amendementen-Vermeer c.s. (nrs. 39 en 40).

Deze amendementen hangen samen met de amendementen van dezelfde indieners op artikel 7, leden 2 en 3, c.q. artikel 8, lid 1.

Artikel 8, lid 3.

Amendement-Van Someren-Downer c.s. (nr. 34, b).

Ook dit amendement hangt samen met het amendement-Van Someren op het eerste lid van artikel 8.

Amendement-Nolte c.s. (nr. 61, II).

Uit de commissie wordt erop gewezen, dat bij aanvaarding van dit amendement ieder mogelijkheid van differentiatie bij het h.a.v.o. komt te vervallen.

Van de zijde der indieners wordt opgemerkt, dat de enige bedoeling van het amendement is, te bereiken, dat het h.a.v.o. aan jongens en meisjes volkomen gelijke kansen zal bieden, met name ook wat betreft de verdere studie.

Na nadere overweging verklaren de indieners zich bereid het amendement in dier voege te wijzigen, dat in het derde lid de tussenzin „waartoe alleen meisjes worden toegelaten” vervangen wordt door woorden van deze strekking: waarin de culturele en litteraire vorming op de voorgrond staat.

De Minister zou tegen een dergelijk amendement voornemens geen overwegende bezwaren hebben. Uiteraard wenst hij zijn definitief oordeel voor te behouden tot hij de nieuwe tekst onder ogen zal hebben gekregen.

Artikel 8, lid 4 (nieuw).

Amendement-Van Someren-Downer c.s. (nr. 34, c).

Dit amendement hangt samen met de overige amendementen van mevrouw Van Someren op artikel 8.

Artikel 8a (nieuw)

Amendement-Nolte c.s. (nr. 61, I).

Verwezen zij naar hetgeen is opgemerkt bij het amendement van mejuffrouw Nolte op artikel 7, lid 1.

Artikel 9, lid 1.

Amendement-Nolte c.s. (nr. 61, III).

Dit amendement wil de mogelijkheid van een driejarige m.a.v.o.-afdeling doen vervallen.

De Minister heeft hiertegen overwegende bezwaren, mede uit een oogpunt van vrijheid der schoolbesturen.

Artikel 9, lid 2.

Amendement-Van Bennekom c.s. (nr. 23, II, 2).

Zie de opmerkingen bij het overeenkomstige amendement van Bennekom op artikel 7, lid 2.

Artikel 10.

Amendement-Heroma-Meilink c.s. (nr. 55).

Amendement-Engelbertink c.s. (nr. 57, I).

Beide amendementen hebben de strekking, de mogelijkheid van zelfstandige l.a.v.o.-scholen uit te sluiten. Het amendement-Heroma houdt daarbij rekening met de thans bestaande v.g.l.o.-scholen, welke dan in de vorm van afdelingen van scholen voor lager beroepsonderwijs worden gehandhaafd.

De Minister herinnert aan de ontwikkeling van de gedachten over dit punt in de onderwijswereld; het wetsontwerp in zijn verschillende stadia geeft daarvan een weerspiegeling: de redactie uit het oorspronkelijk wetsontwerp is zowel bij de tweede nota van wijzigingen (stuk nr. 9) als bij de derde nota van wijzigingen (stuk nr. 14) veranderd.

Tegen het voorstel van de heer Engelbertink zou de Minister geen overwegend bezwaar hebben, indien daarin het eerste lid gelijkloënd zou worden gemaakt met het eerste lid van artikel 10 in het oorspronkelijk wetsontwerp en derhalve aldus zou komen te luiden:

1. Lager algemeen voortgezet onderwijs wordt gegeven in het eerste of in het eerste en het tweede leerjaar van scholen voor lager beroepsonderwijs, dan wel aan afzonderlijke scholen met een cursusduur van twee jaren.

De indieners van de amendementen zeggen toe de tekst van hun voorstellen in het licht van de opmerkingen van de Minister opnieuw te zullen bezien.

Amendement-Van Bennekom c.s. (nr. 23, II, 3).

Tegen dit amendement, dat het vak maatschappijleer uit het kernprogram van het l.a.v.o. wil doen vervallen, heeft de Minister dezelfde bezwaren als tegen de overeenkomstige amendementen op de artikelen 7 en 8.

Artikel 11.

Amendement-Van Someren-Downer c.s. (nr. 30).

Dit amendement wordt ingetrokken.

Amendement-Tans c.s. (nr. 42).

De Minister wenst de beslissing over dit amendement geheel aan de Kamer over te laten.

Amendement-Schuijt c.s. (nr. 51, I).

Tegen dit amendement, dat ten doel heeft het vak Frans in het eerste leerjaar van de in de artikelen 7 tot en met 9 bedoelde scholen als verplicht vak op te nemen, worden zowel van de kant van de Minister als uit de commissie bezwaren van wets-technische aard aangevoerd. Met de strekking van het amendement stemt de meerderheid van de commissie echter in. De

Minister verklaart zich naar aanleiding van een desbetreffende suggestie uit de commissie bereid te bevorderen, dat de thans bestaande toestand — waarbij het Frans reeds in de eerste klassen wordt gegeven — wordt gehandhaafd, met dien verstande dat een beperkte mogelijkheid van een proef in andere richting zal worden opgehouden; hierbij valt voorlopig alleen te denken aan de scholengemeenschap, aangezien uiteraard in de normale brugklas van de verschillende scholen dezelfde vakken gegeven zullen moeten worden.

De Minister zal nagaan of het in verband met deze toezegging aanbeveling verdient artikel 22 te wijzigen.

Artikel 11a.

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 24, I).

De bedoeling van dit amendement is, de vrijheid van de keuze van vakken, die naast het kernprogram gegeven zullen worden, toe te kennen aan het bevoegd gezag in plaats van aan de Kroon. Uit de commissie wordt opgemerkt, dat de Regering zich, bij aanvaarding van dit amendement, genoopt zou kunnen voelen het kernprogram belangrijk uit te breiden om te voorkomen dat de vrijheid van het bevoegd gezag tot ongewenste toestanden zou leiden.

De Minister, die, althans indien artikel 19 in zijn huidige vorm wordt gehandhaafd, tegen de grondgedachte van het amendement geen overwegend bezwaar heeft, deelt de opvatting, dat de Regering genoodzaakt zou kunnen zijn ertegen te waken dat het eigen karakter en het niveau van de verschillende scholen zouden worden aangetast.

De indieners zullen het amendement nader bezien.

Artikel 12.

Amendement-Engelbertink c.s. (nr. 57, II).

Dit amendement zal aldus gewijzigd worden, dat onder letter *b* wordt gelezen: scholen voor huishoudonderwijs. In artikel 13, lid 2, zal dan een nadere omschrijving gegeven moeten worden van het begrip „huishoudonderwijs”.

Zowel de Minister als de commissie kunnen met deze gewijzigde tekst van het amendement instemmen. De Minister zegt toe, de tekst van artikel 13, lid 2, in verband hiermede te zullen herzien.

In verband hiermede wordt het amendement ingetrokken.

Artikel 13, lid 2.

Amendement-Nolte c.s. (nr. 61, IV).

De Minister zegt toe bij de wijziging van de tekst van het wetsontwerp (zie hierboven) ook rekening te zullen houden met de strekking van het amendement van mejuffrouw Nolte.

De indieners zijn bereid, indien de nieuwe tekst aan hun bedoelingen tegemoet komt, het amendement in te trekken.

Artikel 13, lid 6.

Amendement-Tellegen-Veldstra c.s. (nr. 71).

Over dit amendement, dat ook de opleidingsscholen voor kleuterleidsters tot het hoger beroepsonderwijs wil doen behoren, blijkt in de commissie geen eenstemmigheid te heersen. De Minister heeft er ernstig bezwaar tegen. Wel zal hij overwegen, of het gezien de aard van de scholen waar het hier om gaat mogelijk is de tekst van het ontwerp te herzien in dier voege, dat de laatste zin van lid 6 meer in overeenstemming wordt gebracht met de redactie, die voor de laatste zin van de leden 3, 4, 5 en 7 is gekozen.

Artikel 13a, lid 3.

Amendement-Van Bennekom c.s. (nr. 23, II, 4).

Dit amendement wil het vak maatschappijleer ook uit het kernprogram van het l.a.v.o. doen vervallen. De Minister zou aanneming zeer betreuren.

Artikel 13b, lid 3.

Amendement-Engelbertink c.s. (nr. 57, III).

Gezien de tegen dit amendement, dat de algemene vorming

ook bij het middelbaar en hoger beroepsonderwijs zeker wil stellen, uit de commissie en door de Minister aangevoerde bezwaren, zullen de indieners zich daarover nader beraden.

Artikel 14, lid 5.

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 24, II).

Dit amendement is een sequel van dat op artikel 11a.

Artikel 15, lid 1.

Amendement-Van Someren-Downer c.s. (nr. 31).

Verschillende leden van de commissie zouden er de voorkeur aan geven dit amendement, dat de voorbereidende leerkring aan de kweekscholen facultatief wil stellen, te vervangen door een wijziging waarbij de voorbereidende leerkring normaliter verplicht zal zijn, maar de mogelijkheid van ontheffing (op verzoek van het bevoegd gezag) wordt opengelaten.

De Minister verklaart deze suggestie in overweging te zullen nemen.

De indieners zijn bereid, indien een wijziging als zojuist bedoeld, wordt aangebracht, het amendement in te trekken.

Artikel 15, lid 2.

Amendement-Tans c.s. (nr. 41, II).

Dit amendement hangt samen met het amendement van de heer Tans op artikel 8, lid 1.

Artikel 15, lid 6.

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 24, III).

Dit amendement hangt samen met dat van de heer Versteeg op artikel 11a en artikel 14, lid 5.

Artikel 15a (nieuw).

Amendement-Tans c.s. (nr. 45, II).

Dit amendement heeft de bedoeling om het — te wijzigen — artikel over de scholengemeenschap (artikel 18) direct te laten volgen op artikel 15.

De Minister zou dit geen verbetering achten, maar laat het oordeel gaarne aan de Kamer over.

Amendement-Engelbertink c.s. (nr. 57, IV).

De bedoeling van dit amendement is, in de wet althans een globale aanduiding te geven van de opleidingsscholen voor leraren.

In de commissie wordt opgemerkt, dat het eerste lid zonder enig bezwaar zou kunnen vervallen, terwijl het tweede lid beter naar artikel 20 overgebracht zou kunnen worden.

De Minister heeft tegen dit tweede lid weinig bezwaar, maar meent, dat de betekenis ervan zeer gering zal zijn, gezien de inhoud van artikel 20.

De indieners zijn bereid het eerste lid van het amendement te schrappen en het tweede lid een plaats te geven tussen lid 3 en lid 4 van artikel 20.

Artikel 16, lid 1.

Amendement-Kleijwegt c.s. (nr. 43).

Amendement-Versteeg (nr. 68).

De Minister is bereid het amendement-Versteeg over te nemen.

De beide amendementen worden ingetrokken.

Artikel 16, lid 3.

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 28, VI).

De Minister is bereid aan de gedachte van dit amendement tegemoet te komen door het derde lid van artikel 16 in zijn geheel te doen vervallen.

Het amendement wordt ingetrokken.

Artikel 17, lid 1.

Amendement-Kleijwegt c.s. (nr. 44).

De Minister is bereid dit amendement bij nota van wijzigingen over te nemen.

Het amendement wordt ingetrokken.

Artikel 18.

Amendement-Tans c.s. (nr. 45, I).

Tegen het eerste lid van dit amendement, dat vast wil leggen dat een scholengemeenschap onder één bevoegd gezag en één centrale, onderwijskundige leiding staat, heeft de Minister geen bezwaar, al acht hij de redactie voor verduidelijking vatbaar.

Indien een naar het oordeel van de indieners aanvaardbare tekst door de Minister wordt voorgesteld zal het amendement worden ingetrokken.

Tegen het tweede lid, dat spreekt van „een gezamenlijk eerste leerjaar”, rijzen zowel uit de commissie als van de zijde van de Minister bezwaren.

De indieners zijn bereid de tekst nog eens te bezien.

Artikel 19, lid 2, sub b.

Amendement-Nolte c.s. (nr. 61, V, 1).

Tegen dit amendement, dat de verplichting wil doen vervallen om bij algemene maatregel van bestuur voorschriften te geven omtrent de leerstof van de vakken, in de artikelen 7 t/m 10 genoemd, rijzen uit de commissie ernstige bezwaren.

De Minister wijst erop, dat dit onderdeel in het oorspronkelijk ontwerp niet voorkwam. Op uitdrukkelijke aandrang uit de onderwijswereld is het naderhand opgenomen.

De indieners zullen het amendement nog eens overwegen.

Sub c.

Amendement-Van Someren-Downer c.s. (nr. 30).

Dit amendement wordt ingetrokken.

Amendement-Schuijt c.s. (nr. 51, II).

Dit amendement hangt samen met dat van de heer Schuijt op artikel 11.

Sub i.

Amendement-Kleijwegt c.s. (nr. 54).

De Minister zal dit amendement bij nota van wijzigingen overnemen.

Het amendement wordt ingetrokken.

Amendement-Nolte c.s. (nr. 61, V, 2).

De Minister acht dit amendement overbodig. Hij laat de beslissing aan de Kamer over.

Sub j.

Amendement-Kleijwegt c.s. (nr. 54).

Tegen dit amendement, dat de Overheid meer mogelijkheden beoogt te verschaffen voor een regeling van de vakantiespreiding, rijzen bij de Minister, alsook bij verschillende leden van de commissie, bezwaren. Er wordt op gewezen dat de vakantiespreiding veel meer belangen raakt dan die van het onderwijs alleen.

Op een desbetreffende vraag antwoordt de Minister dat aanvaarding van de tekst van het wetsontwerp aan een wettelijke regeling van de vakantiespreiding niet in de weg behoeft te staan. Wel zal dit onderdeel van artikel 19 waarschijnlijk gewijzigd moeten worden, indien er een wet op de vakantiespreiding tot stand gekomen zou zijn.

De indieners wensen het amendement voorlopig te handhaven. Wel zijn zij bereid de strekking ervan te beperken tot de zomervakantie.

Amendement-Nolte c.s. nr. 61, V, 3).

De Minister heeft tegen dit amendement, dat de bedoeling die aan de tekst van het ontwerp ten grondslag ligt verduidelijkt, geen bezwaar.

Artikel 20, lid 3.

Amendement-Kleijwegt c.s. (nr. 46).

Dit amendement zal door de Minister bij nota van wijzigingen worden overgenomen.

Het amendement wordt ingetrokken.

Artikel 21, lid 1.

Amendement-Van Someren-Downer c.s. (nr. 32).

Tegen dit amendement, dat de bedoeling heeft de verplichting tot toezending van het lesrooster aan de inspectie te doen vervallen, worden door de Minister en van de zijde der commissie ernstige bezwaren aangevoerd.

Het amendement wordt vooralsnog gehandhaafd.

Artikel 27, lid 1.

Amendement-Kleijwegt c.s. (nr. 47, I).

De bedoeling van dit amendement is dat ook aan m.a.v.o.-scholen een schoolexamen zal worden afgenomen. Gedurende een overgangperiode zou het thans bestaande centrale u.l.o.-examen kunnen blijven bestaan, maar dit zou dan in de overgangswet geregeld moeten worden.

De Minister is bereid aan de bedoeling van het amendement tegemoet te komen door aan het artikellid de volgende woorden toe te voegen: en het bevoegd gezag in verband hiermede een eindexamen aan de school niet nodig oordeelt.

Het amendement wordt ingetrokken.

Artikel 27, lid 7.

Amendement-Kleijwegt c.s. (nr. 47, II).

De Minister verklaart, dat hij de beslissing over dit amendement, dat de mogelijkheid van experimenten bij de examens over de gehele linie van het voortgezet onderwijs wil openhouden, gaarne aan de Kamer overlaat.

Artikel 28.

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 25, I).

Dit amendement wordt ingetrokken.

Artikel 29, lid 1.

Amendement-Kleijwegt c.s. (nr. 48).

De Minister is bereid dit amendement (met enkele kleine redactionele wijzigingen) over te nemen.

Het amendement wordt ingetrokken.

Artikel 30, lid 2.

Amendement-Roosjen c.s. (nr. 26, I).

Ook dit amendement wordt door de Minister overgenomen. Het amendement wordt ingetrokken.

Amendement-Van Someren-Downer c.s. (nr. 33).

In de commissie worden van verschillende zijden bezwaren geopperd tegen de beperking der vrijheid van het bevoegd gezag, waartoe aanvaarding van dit amendement zou leiden.

De Minister merkt op, dat de mogelijkheid van afwijking, neergelegd in de derde zin van het artikellid, vooral bedoeld is voor scholen voor beroepsonderwijs. Indien de commissie dit wenselijk acht, zou hij bereid zijn dit in het ontwerp tot uitdrukking te brengen.

De meeste leden van de commissie zouden dit echter geen verbetering vinden.

Amendement-Nolte c.s. (nr. 61, VI).

Van de zijde der indieners wordt erop gewezen, dat het amendement vooral met het oog op het h.a.v.o. is geschreven. De Minister heeft er, aangezien de tekst van het amendement algemeen luidt, bezwaar tegen.

De indieners zullen het voorstel nog eens bezien.

Artikel 30, lid 3.

Amendement-Van Bennekom c.s. (nr. 27, I).

Verskillende leden van de commissie hebben bedenking tegen dit amendement, dat de aanwijzing van conrector en adjunct-directeur facultatief wil stellen.

De Minister wijst erop, dat een overeenkomstige bepaling ook thans in de hoger-onderwijswet (artikel 14) en in de middelbaar-onderwijswet (artikel 23) voorkomt.

De indieners wensen het amendement voorlopig te handhaven.

Amendement-Nolte c.s. (nr. 61, VII).

Dit amendement beoogt de rechtspositie van de als conrector of adjunct-directeur aangewezen leraren te versterken.

Gezien de bezwaren, welke tegen het amendement worden aangevoerd — men acht het juist, dat de rechtspositie, voor zover die niet bij of krachtens de wet is gegeven, in de akte van benoeming wordt geregeld — verklaren de indieners zich bereid het amendement nog eens te bezien.

Artikel 32, lid 2 (nieuw).

Amendement-Kleijwegt c.s. (nr. 53, I).

De Minister merkt op, dat dit amendement, gezien de artikelen 33, lid 2, en 33a, lid 4, overbodig is.

De indieners verklaren zich bij nadere overweging bereid het amendement in te trekken.

Artikel 32, lid 4.

Amendement-Van Someren-Downer c.s. (nr. 35).

De voorgestelde beperking van de mogelijkheid om een leraar bij wijze van uitzondering andere dan de „eigen” vakken te doen geven, vindt bij de meeste leden der commissie noch bij de Minister steun.

Amendement-Nolte c.s. (nr. 61, VIII).

Dit amendement houdt een sterke beperking in van de mogelijkheid om een leraar in de eerste klas „andere” vakken te doen geven. Gezien de bezwaren, die zowel in de commissie als bij de Minister tegen dit voorstel blijken te bestaan, zal het amendement nog eens overwogen worden.

Artikel 32, lid 4a (nieuw)

Amendement-Van Someren-Downer c.s. (nr. 36).

De Minister is bereid door een wijziging van de eerste volzin van het vierde lid aan de bedoeling van dit amendement tegemoet te komen.

Het amendement wordt ingetrokken.

Artikel 32, lid 5.

Amendement-Roosjen c.s. (nr. 26, II).

De Minister heeft tegen de voorgestelde invoering van een beroepsmogelijkheid geen overwegende bezwaren, maar meent dat daaraan in de praktijk weinig of geen behoefte bestaat, terwijl bovendien in dezen de beslissing op het beroep achter de feiten aankomt.

Artikel 32, lid 6.

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 25, II, I).

Verskillende leden vrezen, dat de voorgestelde vage term „vakken verband houdende met de richting van de school” tot moeilijkheden bij de interpretatie zou leiden. De Minister deelt dit bezwaar.

Van de zijde der indieners wordt bij wijze van voorbeeld gewezen op de lessen, die aan een bijzondere school op humanistische grondslag de plaats van het godsdienstonderwijs innemen. De indieners verklaren zich bereid, de tekst van het amendement nog eens te bezien.

Artikel 33a, leden 1 en 3.

Amendement-Kleijwegt c.s. (nr. 53, II).

Dit amendement is ingediend in verband met de thans bestaande akte M.O. staatsinrichting.

De Minister is bereid zich over deze aangelegenheid opnieuw te beraden.

Artikel 33a, lid 4 (nieuw).

Amendement-Engelbertink c.s. (nr. 57, V).

De Minister acht dit amendement overbodig.

Van de kant der indieners wordt gezegd, dat het hun bedoeling is in de wet meer reliëf te geven aan de opleiding voor de praktijkvakken.

De Minister is bereid te zoeken naar een mogelijkheid, die aan de wens van de indieners tegemoet komt. Hij is echter van mening, dat e.e.a. beter in de desbetreffende a.m.v.b.'s kan worden geregeld.

Artikel 33b, leden 1 en 2.

Amendement-Van Someren-Downer c.s. (nr. 65).

Bij de Minister bestaan, evenals bij de commissie, ernstige bezwaren tegen dit amendement, dat gevaren inhoudt voor de verwezenlijking van het brugjaar.

Artikel 33b, lid 5.

Amendement-Tans c.s. (nr. 49).

De hier voorgestelde redactionele verbetering wordt door de Minister overgenomen.

Het amendement wordt ingetrokken.

Artikel 35, lid 2.

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 25, III).

Ook dit amendement wordt door de Minister overgenomen. Het amendement wordt ingetrokken.

Artikel 37b—37f (nieuw).

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 24, IV).

De bedoeling van dit amendement, te zamen met dat tot invoeging van nieuwe artikel 41a—41e, is een splitsing aan te brengen tussen „regelen” voor het openbaar onderwijs enerzijds en „voorwaarden” voor bekostiging van het bijzonder onderwijs anderzijds.

De Minister heeft zijn algemene bezwaren tegen deze amendementen reeds bij de algemene beschouwingen over het wetsontwerp uiteengezet. Tijdens het overleg onderstreept de bewindsman zijn standpunt.

Ernstig bezwaar heeft de Minister ook tegen sommige onderdelen van de voorgestelde artikelen. Hij vraagt zich af waarop het onderscheid in regeling gegrond is van het rijksonderwijs en het gemeentelijk onderwijs, die immers beide als openbaar onderwijs — a fortiori in de opvatting van de heer Versteeg — bij de wet moeten worden geregeld. Nochtans geeft het derde lid van artikel 37b en het vierde lid van artikel 37c voor het gemeentelijk onderwijs minder regelingen dan voor het rijksonderwijs.

De indieners handhaven hun amendementen, maar zullen zich op verschillende onderdelen nog eens bezinnen.

Zij merken op, dat in artikel 37f een drukfout is geslopen: de cijfers 36b en 36c moeten luiden: 37b en 37c.

Artikel 41, lid 1 bis (nieuw).

Amendement-Kleijwegt c.s. (nr. 17, I).

De bedoeling van dit amendement is, behalve aan kerken ook aan „genootschappen op geestelijke grondslag” gelegenheid te bieden vormingsonderwijs te geven.

Naar aanleiding van suggesties uit de commissie verklaren de indieners zich bereid, in de tekst tot uitdrukking te brengen, dat een verzoek om dit onderwijs te doen geven van de ouders moet uitgaan. Dit zou dan echter ook in lid 1 bepaald moeten worden.

De Minister wil op dit punt gaarne het oordeel van de Kamer vernemen alvorens zich definitief uit te spreken.

Artikel 41a—41e (nieuw)

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 24, V).

Dit amendement staat in direct verband met dat tot toevoeging van de artikelen 37b—37f (zie hierboven).

Naar aanleiding van opmerkingen tijdens het overleg verklaren de indieners zich bereid, de tekst opnieuw te bezien.

Artikel 42.

Amendement-Van Someren-Downer c.s. (nr. 38).

Dit amendement, dat het eerste lid van artikel 42 wil doen vervallen, ondervindt bestrijding bij de meerderheid van de commissie. Ook de Minister zou de verplichting — waarvan naar zijn mening overigens weinig gebruik gemaakt zal behoeven te worden — willen handhaven.

Artikel 44.

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 70).

Met dit amendement, dat de vorming van oudercommissies aan bijzondere scholen facultatief stelt, kan de Minister zich — mede gezien de wijziging, die hij in artikel 40 wil aanbrengen — verenigen.

Enkele leden van de commissie zouden aanvaarding van het amendement betreuren.

Het amendement wordt ingetrokken.

Artikel 49, lid 2.

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 25, II, 2).

Dit amendement stemt overeen met dat op artikel 32, lid 6.

Artikel 52, lid 1.

Amendement-Versteeg c.s. (nr. 24, VI).

Dit amendement hangt samen met de andere amendementen op stuk nr. 24.

Artikel 58, lid 3.

Amendement-Vermeer c.s. (nr. 18).

Dit amendement hangt samen met dat van de heer Vermeer tot toevoeging van een nieuw lid 4 aan artikel 59.

Artikel 59, lid 4 (nieuw).

Amendement-Vermeer c.s. (nr. 18).

Dit amendement beoogt de naar de mening van de indieners uit het ontwerp voortvloeiende rechtsongelijkheid tussen openbaar en bijzonder onderwijs, waar het de oprichting van scholen betreft, weg te nemen.

De Minister betoogt, dat de verschillen tussen openbaar en bijzonder onderwijs op dit punt een noodzakelijk gevolg zijn van de grondwettelijke vrijheid tot schoolstichting van het bijzonder onderwijs. Het amendement zou tot een doorbreking van de planprocedure leiden, terwijl anderzijds de voorgestelde sanctie veel te ver gaat. De bewindsman heeft dan ook overwegende bezwaren tegen het amendement.

De indieners zullen het amendement, met name m.b.t. de sanctie, opnieuw overwegen.

Artikel 63, lid 1.

Amendement-Engelbertink c.s. (nr. 57, VI, herdruk).

Dit amendement beoogt een verfijning en verlaging van de getalsnormen, die voor opnemings van scholen in het plan gesteld worden.

De Minister heeft ernstige bezwaren tegen dit amendement. Hij is bereid na te gaan of een verfijning van de in het ontwerp voorgestelde normen bereikt kan worden, hoewel hij daartoe vooralsnog weinig mogelijkheden ziet.

De indieners zullen het amendement vooralsnog handhaven. Medegedeeld wordt, dat het redactioneel verbeterd zal worden.

Artikel 63, lid 2 (nieuw).*Amendement-Roosjen c.s. (nr. 29, I).*

De strekking van dit amendement is, het „automatisme” van de Lager-onderwijswet 1920 voor m.a.v.o. en l.a.v.o. te handhaven.

De Minister deelt mede, dat dit amendement, dat een ernstige inbreuk maakt op de vrijheid der ouders op onderwijskundige gronden een bepaalde school voor hun kinderen te kiezen en dat niet past in de opzet van het wetsontwerp, bij hem op overwegende bezwaren stuit. Ook verschillende leden van de commissie achten het onjuist om voor deze soorten van onderwijs een uitzonderingspositie te scheppen.

Artikel 63, leden 2 en 3.*Amendementen-Roosjen c.s. (nr. 29, II—IV).*

Deze amendementen hangen samen met het amendement tot invoeging van een nieuw tweede lid.

Artikel 65.*Amendement-Versteeg c.s. (nr. 25, IV).*

Tegen dit amendement — dat een algemene beroepsmogelijkheid wil openen, zodat ook het gevoerde beleid in het onderzoek van de Kroon en het advies van de Raad van State kan worden betrokken — heeft de Minister ernstige bezwaren.

De tijdens het overleg aangevoerde bedenkingen worden door verschillende leden van de commissie gedeeld.

Artikel 68, lid 1.*Amendement-Roosjen c.s. (nr. 29, V).*

Dit amendement hangt voor een deel samen met die op artikel 63.

Ook met de verandering van „vijf” in „drie” jaren kan de Minister niet instemmen.

Artikel 72, sub f.*Amendement-Kleijwegt c.s. (nr. 17, II).*

Dit amendement hangt samen met dat tot invoeging van een nieuw lid 1bis van artikel 41.

Artikel 73, leden 1 en 2.*Amendementen-Vermeer c.s. (nr. 59).*

Deze amendementen hangen samen met dat van de heer Vermeer op artikel 79.

Artikel 74, lid 3 (nieuw).*Amendement-Versteeg c.s. (nr. 24, VII).*

Dit amendement is een sequel van dat tot toevoeging van een nieuw artikel 37b.

Artikel 75a (nieuw).*Amendement-Versteeg c.s. (nr. 24, VIII).*

Naar aanleiding van de discussie verklaren de indieners zich bereid, het amendement, dat beoogt de kosten van een van de algemene voorschriften afwijkende inrichting van een gemeentelijke school door te berekenen naar de bijzondere scholen, opnieuw te bezien.

Artikel 79.*Amendement-Vermeer c.s. (nr. 59).*

Bij de bespreking van dit amendement inzake de inrichtingskosten wijst de Minister erop, dat de tekst van artikel 79 is ontleend aan het op 17 september 1957 ingediende wetsontwerp tot wijziging van de middelbaar-onderwijswet, enz. (kamerstuk 4903, dat inmiddels geleid heeft tot de wet van 14 april 1960, *Stb.* 160. Bij deze wet is in de middelbaar-onderwijswet o.a. ingevoegd artikel 36sexies, dat op de hier besproken materie betrekking heeft. De daarmee aangebrachte verandering is toegelicht in de memorie van toelichting bij wetsontwerp 4903.

De indieners zullen het amendement opnieuw bezien.

Artikel 82.*Amendement-Engelbertink c.s. (nr. 58, I, herdruk).*

De Minister verklaart, dat de voorgestelde tekst — welke het aantal scholen, waarvoor normbedragen worden vastgesteld, aanzienlijk wil uitbreiden — tot onoverkomelijke moeilijkheden bij de uitvoering zou leiden.

De indieners verklaren het amendement vooralsnog te handhaven. Wel zijn zij voornemens de verwijzing naar artikel 63 te vervangen door een verwijzing naar artikel 12.

Artikel 83, lid 3 (nieuw).*Amendement-Versteeg c.s. (nr. 24, IX).*

Dit amendement hangt samen met de andere amendementen op stuk 24.

Artikel 84, lid 1.*Amendement-Engelbertink c.s. (nr. 58, I, herdruk).*

Dit amendement beoogt het vaststellen van normbedragen voor soorten van scholen, waarvan geen rijksscholen bestaan. De onoverkomelijke moeilijkheden, waarop de Minister naar aanleiding van het overeenkomstige amendement op artikel 82 wees, gelden uiteraard ook hier.

Ook dit amendement zal redactioneel nader bezien worden.

Artikel 84, lid 4.*Amendement-Versteeg c.s. (nr. 24, X).*

Dit amendement hangt samen met de andere amendementen op stuk nr. 24.

Artikel 84, leden 5—8 (nieuw).*Amendement-Versteeg (nr. 69).*

De Minister wijst erop, dat het opnemen in de vergoeding van een bedrag per school en per klas juist bedoelt tegemoet te komen aan de behoeften van de scholen in bijzondere omstandigheden, met name kleine scholen. In deze regeling past het amendement niet. Overigens is hem niet duidelijk, waarom het amendement alleen betrekking heeft op de m.a.v.o.-scholen.

Verschillende leden van de commissie twijfelen aan de noodzaak van deze voorziening.

Artikel 85, lid 1.*Amendement-Van Bennekom c.s. (nr. 27, II, 1).*

Dit amendement wordt ingetrokken.

Amendement-Engelbertink c.s. (nr. 58, I, herdruk).

Dit amendement is analoog aan die op de artikelen 82 en 84.

Artikel 85, lid 4.*Amendement-Van Bennekom c.s. (nr. 27, II, 2).*

Dit amendement hangt samen met dat op het eerste lid en wordt eveneens ingetrokken.

Artikelen 86 en 86a—86d (nieuw).*Amendementen-Engelbertink c.s. (nr. 58, I, herdruk).*

Tegen deze amendementen, die de positie met betrekking tot de overschrijdingsbedragen, welke artikel 86 aan de bijzondere scholen toekent, ook willen doortrekken voor het geval er ter plaatse geen overeenkomstige gemeentelijke scholen zijn, blijken in de commissie van verschillende zijden ernstige bezwaren te bestaan.

Ook de Minister kan zich met het voorstel, dat naar zijn mening niet in het wetsontwerp past, niet verenigen.

De indieners zullen de amendementen vooralsnog handhaven, met dien verstande, dat in artikel 86a, lid 1, de woorden „stelt . . . vast” gewijzigd zullen worden in: kan . . . vaststellen.

Artikel 87.

Amendement-Engelbertink c.s. (nr. 58, II, herdruk).

Het amendement beoogt een termijn te stellen voor de vaststelling van de in het artikel genoemde besluiten.

De Minister heeft met name tegen de voorgestelde sanctie onoverkomelijke bezwaren.

De indieners zullen overwegen of het aanbeveling verdient de sanctie te doen vervallen.

Artikel 89, lid 1.

Amendement-Engelbertink c.s. (nr. 58, III, herdruk).

De Minister heeft tegen dit amendement, dat een technische verbetering beoogt, bezwaar. De bewindsman is bereid van zijn kant te trachten tot een verduidelijking van de tekst van het ontwerp te komen.

Artikel 93.

Amendementen-Van Bennekom c.s. (nr. 64, I).

De Minister is bereid deze amendementen over te nemen, onder de restrictie dat goedkeuring is vereist voor hetgeen in het amendement wordt beoogd. Echter zouden er van zijn kant ernstige bezwaren tegen het voorstel rijzen, indien het amendement-Versteeg tot toevoeging van een viertal nieuwe leden aan artikel 84 (nr. 69) zou worden aangenomen.

De indieners van beide amendementen zullen zich met elkaar alsnog over deze aangelegenheid beraden.

Artikel 94a (nieuw).

Amendement-Roosjen c.s. (nr. 29, VI).

Dit amendement hangt samen met de overige amendementen op stuk 29.

Artikel 96, lid 2.

Amendement-Van Bennekom c.s. (nr. 64, II).

De strekking van dit amendement is, te voorkomen dat telkens voor het verhuren van schoolgebouwen of terreinen de toestemming van de inspectie moet worden gevraagd. Een repressief toezicht zal echter behouden blijven.

Uit de commissie wordt de suggestie gedaan de toestemming vooraf te behouden, maar daaraan een mogelijkheid van beroep in geval van een afwijzende beslissing te verbinden.

Bij verschillende leden vindt deze gedachte weerklank. De Minister zal zich erover beraden.

Artikel 101.

Amendementen-Vermeer/Vermooten (nr. 60, I).

De strekking van deze amendementen is de gelijkheid van openbaar en bijzonder onderwijs ook met betrekking tot de beëindiging der bekostiging zoveel mogelijk te verzekeren.

Uit de commissie wordt opgemerkt, dat de voorgestelde tekst niet van toepassing is op rijksscholen.

De indieners zullen de tekst opnieuw bezien.

De Minister heeft tegen deze amendementen — nog afgezien van de zijns inziens minder juiste redactie — zeer ernstige bezwaren, in verband met het voorstel inzake de artikelen 58, lid 3, en 59, lid 4 (nieuw).

Artikel 102, lid 4.

Amendement-Vermeer/Vermooten (nr. 60, II).

Verwezen zij naar hetgeen bij de amendementen op artikel 101 is opgemerkt.

Artikel 103.

Amendement-Vermeer/Vermooten (nr. 60, III).

Verwezen zij naar hetgeen bij de amendementen op artikel 101 is opgemerkt.

Artikel 110, lid 2.

Amendement-Albering c.s. (nr. 62).

De Minister heeft tegen de strekking van het amendement geen overwegende bezwaren. De introductie in de wet van het niet nader omschreven begrip „eigen inspectie” komt de bewindsman echter niet onbedenklijk voor.

Verscheidende leden achten een verplicht overleg niet zonder gevaren. Zij hebben aan het amendement geen enkele behoefte.

Vastgesteld 12 juni 1962.

TILANUS
ROOSJEN
1)
VAN DIS
NOLTE
TANS
KLEIJWEGT
VERMEER
KNOL 2)
VAN SOMEREN-DOWNER

1) Het lid der commissie de heer Stokman heeft wegens verblijf buitenslands niet aan de vaststelling van dit verslag kunnen medewerken.

2) Plaatsvervanger van de heer Albering, die wegens ziekte niet aan de vaststelling van dit verslag heeft kunnen medewerken.